

Tegevusaruanne: Meede 1.8. Piirkondlik mesilashaiguste seire.

Periood: 01.03. – 31.08.2012.a.

Meetme juht: Arvi Raie, Töövõtuleping nr PR-8-1.8-1

Ülevaade 2012.a. Eestist teostatud tarulangetise uuringust ja talvekadude hindamisest.

2012.a. tarulangetise uuring keskendus järgmiste haiguste uurimisele:

- 1) Akarapidoos tekitaja *Acarapis woodi*
- 2) Nosematoos tekitaja *Nosema apis*
- 3) Varroatoos tekitaja *Varroa destructor*

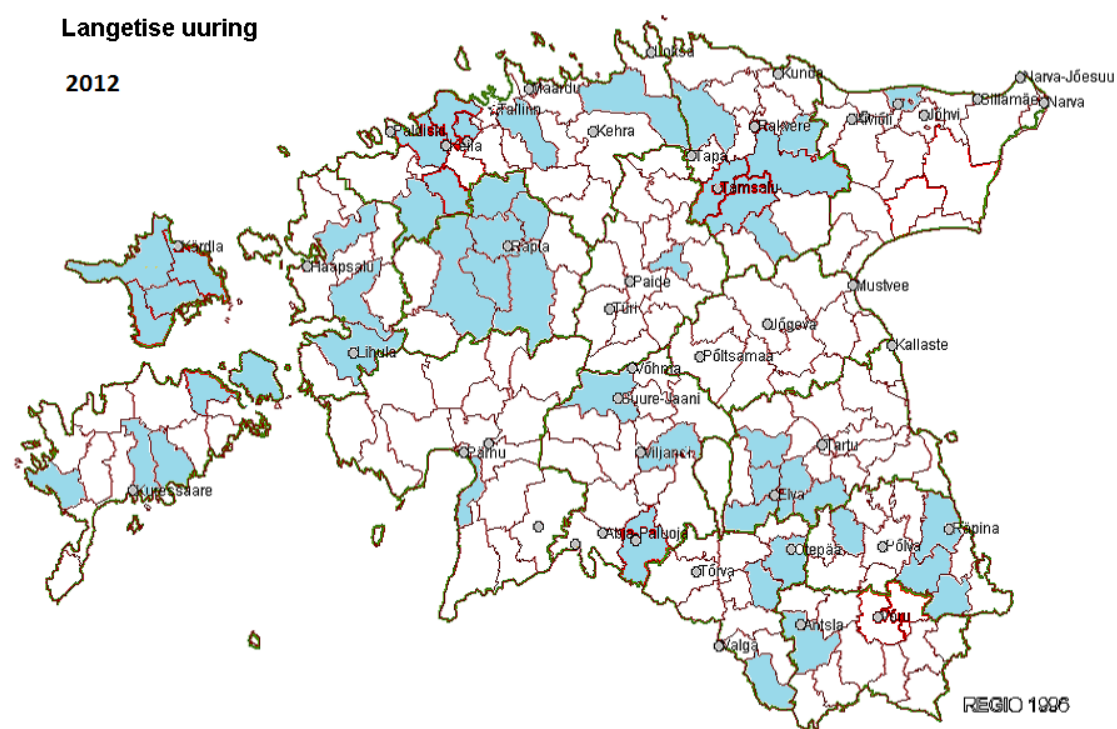
Lisaks kogusime andmeid ületalvitunud mesilasperede tervisliku seisundi, 2011 aastal täheldatud haigestumiste ning teostatud ravi kohta. Oluline ülesanne oli ka võimalike talvekahjustuste kindlakstegemine ning nende võimalike põhjuste väljaselgitamine ja talvitumisperioodi 2011/2012 hindamine.

Proovivõtmine algas 01.märtsist ja kestis kuni 21. maini 2012.a. Proovid tarulangetisest analüüsiti Veterinaar- ja Toidulaboratoorium (VTL) Tallinna osakonnas. Uurimiskulud maksis Eesti Mesinike Liit Eesti riikliku mesindusprogrammi 2011-2012 raames.

Uurmisele minevad tarulangetise proovid võeti esimesel võimalusel kohe peale puhastuslendu või mesilaspere esimese läbivaatluse ajal. Eraldi võeti proovid haiguse kahtlusel või hukkunud peredelt, mis märgiti ka kaaskirjas. Seoses kiirelt saabuva kevadega ja õhutemperatuuri tõusuga, sooritasid mesilaspered puhastuslennu märtsi keskel soojade ilmade saabumisel. Esimene tarulangetise proov võeti Saaremaalt ja Põlvamaalt 03.märtsil. Viimane langetise proov võeti Valgamaalt 03.mail.

Proovid võeti 75-st mesilast, mis pärinesid 14 maakonnast ja 52-st vallast ning linnast.

Joonis 1. Kollasega märgitud vallad, kust võeti langetiseproove 2011.a.

Proovide arv piirkonniti oli erinev. Kõige rohkem koguti langetiseproove:

1. Tartumaalt 44 proovi 6-st vallast
2. Harjumaalt 38 proovi 8-st vallast
3. Raplamaalt 21 proovi 6-st vallast
4. Saaremaalt 14 proovi 5-st vallast
5. Viljandimaalt 13 proovi 4-st vallast
6. Hiiumaalt 12 proovi 3-st vallast
7. Lääne-Virumaalt 10 proovi 6-st vallast
8. Põlvamaa 8 proovi 4-st vallast
9. Läänemaalt 8 proovi 3-st vallast
10. Ida-Virumaalt 4 proovi 1-st vallast
11. Võrumaa 4 proovi 1-st vallast
12. Valgamaa 3 proovi 3-st vallast
13. Järvamaa 3 proov 1-st vallast
14. Pärnumaalt 1 proovi 1-st vallast
15. Proove ei olnud Jõgevamaalt

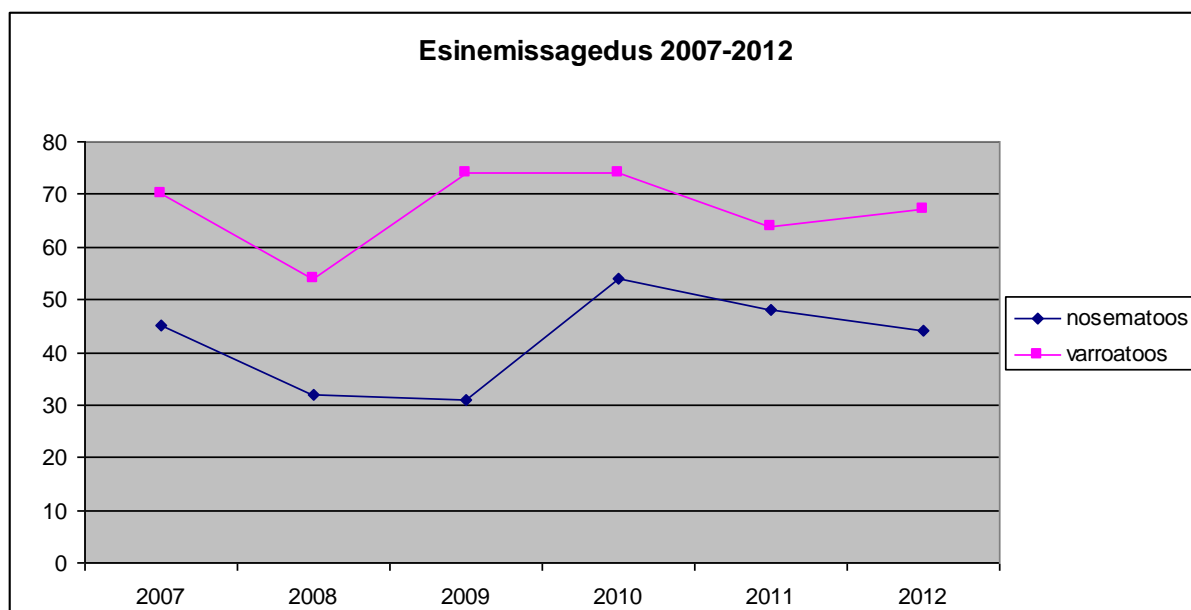
Uurimistulemused:

189 langetise proovist **ei leitud ühtegi positiivset proovi akarapidoosile ehk trahhealestale.**

Nosematoosi ehk kevadist kõhulahtisust põhjustava tekitaja *Nosema Apis* esinemissagedus on **43,92%**,

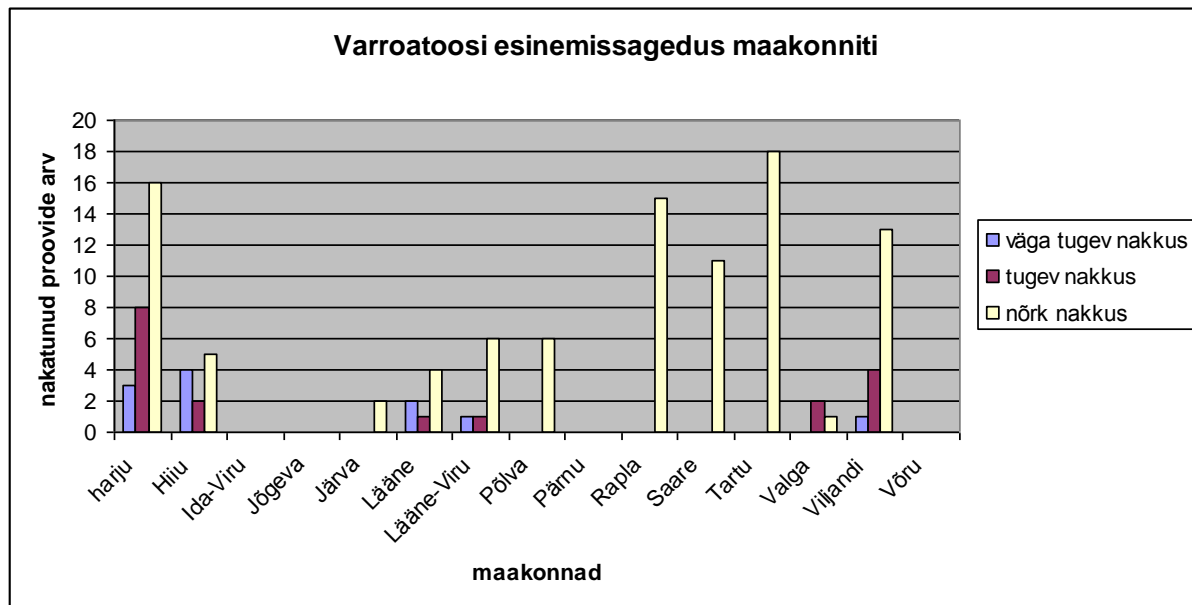
Varroatoosi tekitaja *Varroa destructor* esinemissagedus on 66,67%.

Joonis 2. Nosematoosi ja Varroatoosi tekitajate esinemissagedus protsentides uuritavatest langetise proovides 2007-2012.a.:

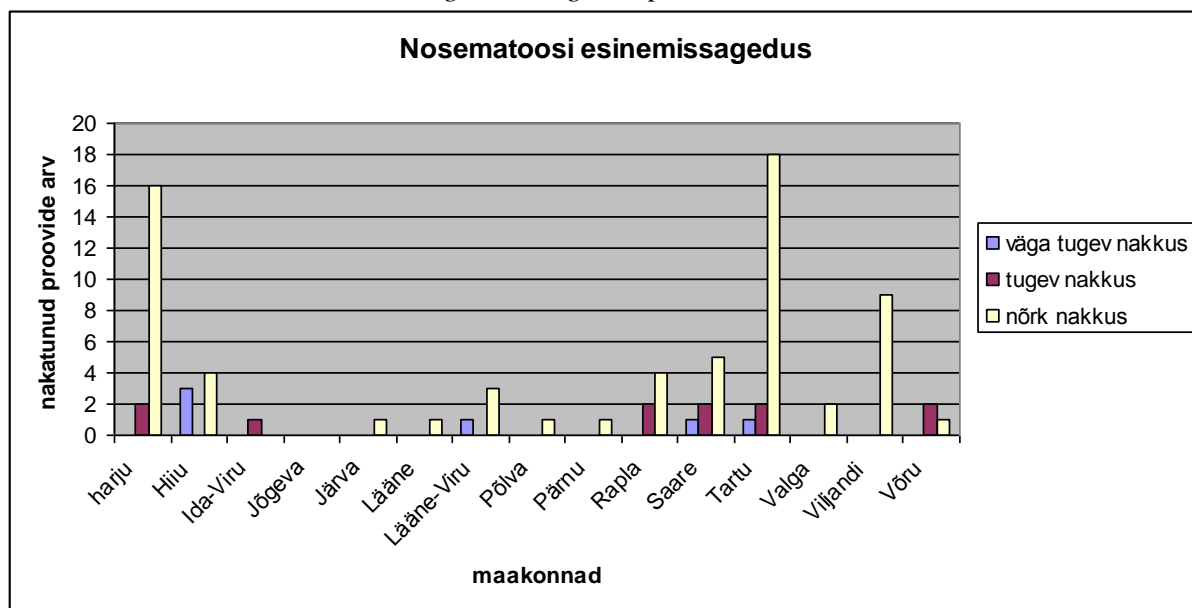

Arvestades haigustekitajate esinemise intensiivsust analüüsiti samaaegselt kliiniliste haigustunnuste esinemist ja mesilasperede talvitumist. Uurimiseks saadetud tarulangetise proovide kaaskirjadelt saadud informatsiooni põhjal analüüsiti mesilasperede talvitumist ja tervislikku seisundit.

Joonis 3. Varroatoosi esinemissagedus langetise proovides maakonniti 2012.a.

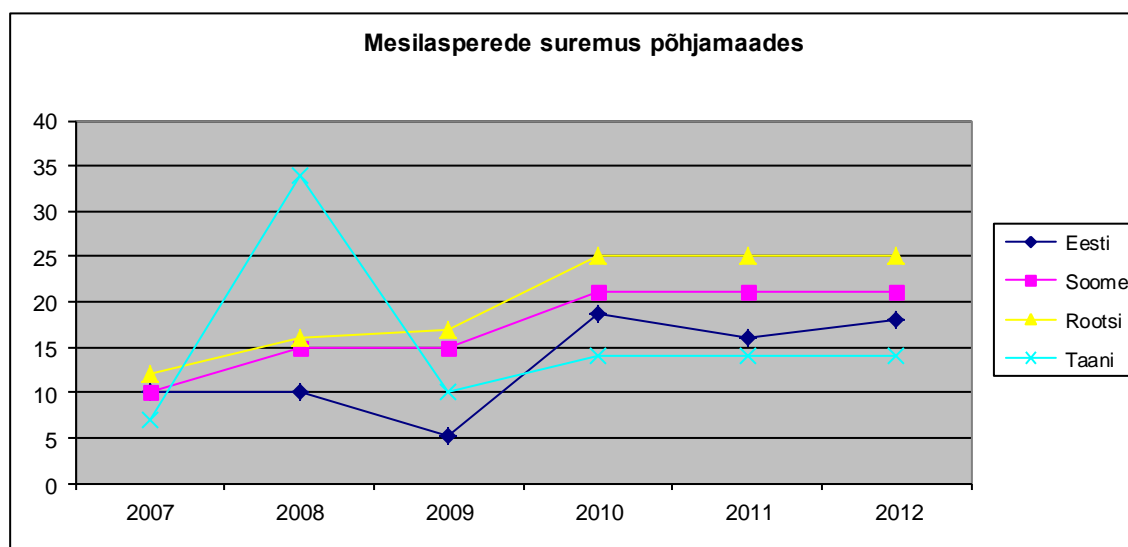

Joonis 4. Nosematoosi esinemissagedus langetise proovides maakonniti 2012.a.

Vaadates eelpool toodud graafikuid ja arvestades uuritud langetise proovide arvu saab märkida, et varroatoosist tingitud probleeme oli Harjumaal, Viljandimaal ja Hiiumaal, nosematoosiga olid nakatunud mesilasperesid rohkem Tartumaal, Harjumaal ja Saaremaal **Mesilasperede hukkumine 2011/2012.a. talvel arvestades uuringuks toodud andmeid oli 18%**, mis on võrreldes 2010/2011.a. 11% andmetega oli tunduvalt suurem.

Joonis 5. Mesilasperede suremus põhjamaades 2007-2012.a.

Põhiliseks mesilasperede hukkumise põhjusteks oli märgitud:

- 1) Varraotoos märgitud 12 korral (68 peret)
- 2) Mesilaspere surnud sügisel (hääbumine) 6 korral (38 peret).
- 3) Nõrk pere märgitud 5 korral (14 peret)
- 4) Hukkumispõhjuseks nälg või sööda vähesus 5 korral (6 peret)
- 5) Nosematoos, kõhulahtisus 7 korral (5+8 peret)
- 6) Hukkumispõhjus teadmata 5 korral (6 peret)
- 7) Kahjurid (hiired, nugis, karu) 4 korral (7 peret)
- 8) Mesilasperede hukkumine pestitsiidide tõttu 1 korral (7 peret)
- 9) Lisaks märgitud muud põhjused (hiline haue, ema hukkumine, kanarbiku mesi)

Arvestades üldist talvitumist ja võrreldes seda eelmiste aastatega (2011) võib väita, et 2011/2012 talv osutus talvitumise ilmastiku tingimuste ja mesilaste haiguste esinemise suhtes rahuldavaks. Mesinikud on võtnud väga tõsiselt tõrjet varroalesta suhtes. Seda näitavad kaaskirjadel märgitud täpsed raviskeemid ja tõrjemeetmete mitmekülgsus. Olulist rõhku pannakse varroalestade tõrjel orgaanilistele hapetele, eelkõige oblikhape-suhkrulahuse tilgutamise meetodile. Märgitud oli uutest varroatoosi tõrjeks näidustatud vahendit Beevital Hivecleani. Endiselt kasutatakse palju raviks apistani ja fumisaani.

Mesilasperede suremuse põhjusena kahtlustatakse pestitsiididest põhjustatud mürgitust.